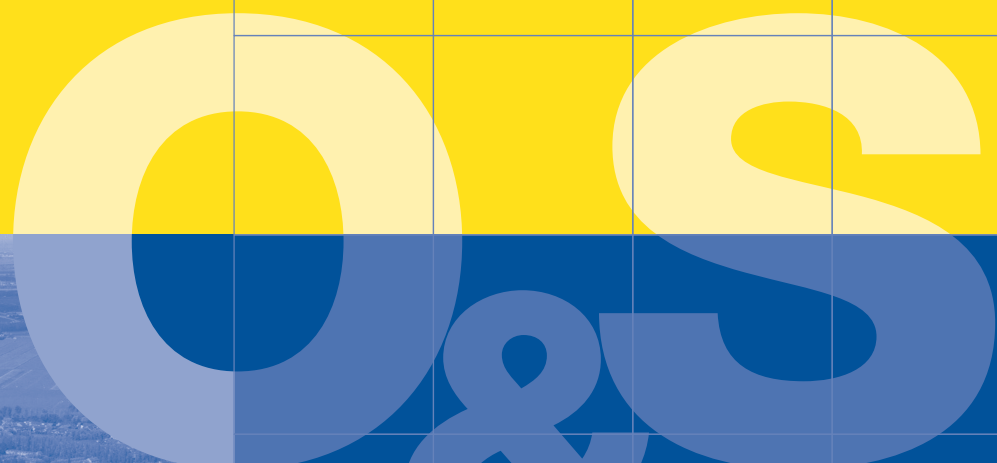

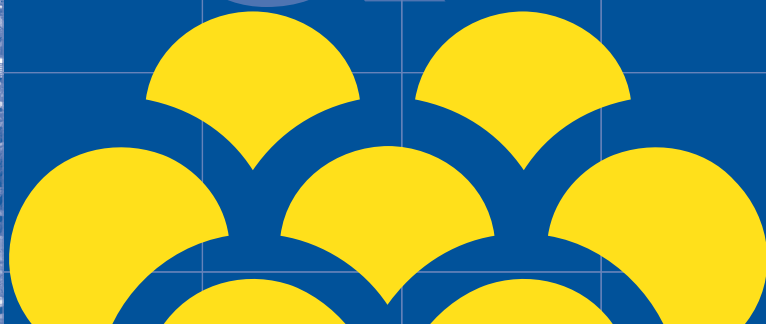
gemeente

Zoetermeer

Omnibusenquête 2011
deelrapport
Natuurbeleving

Onderzoek & Statistiek

Omnibusenquête 2011

deelrapport natuurbeleving

december 2011

Opdrachtgever
Hoofdafdeling Ruimte/ afdeling Stadsontwikkeling/ Ruimtelijke Ordening en Milieu
Hendrik Baas

Uitvoering
Hoofdafdeling Bestuur/ afdeling FB/ Onderzoek & Statistiek
Simon Arndt (enquêteorganisatie)
Annemiek van Soest (analyse en verslaglegging)

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1.1 Inleiding	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Respons	7
2 ONDERZOEKSRESULTATEN	9
2.1 Bloemrijke bermen	9
2.2 Begroeiing van oevers	10
2.3 Genieten van (stads)natuur	11
BIJLAGEN	13
Bijlage I bevolking, steekproef en respons	13
BIJLAGE II betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	15
BIJLAGE III vragenlijst	17
BIJLAGE IV TABELLEN PER VRAAG	21

De digitale versie van dit rapport is te vinden in de onderzoeksdatabank van de gemeente Zoetermeer (te bereiken via intranet)

SAMENVATTING

Bloemrijke bermen

Van alle respondenten staat het merendeel positief tegenover bloemrijke bermen: 66% is het eens met de stelling *in de verschillende seizoenen zien bloemrijke bermen er steeds anders uit, dat vind ik prachtig*. 56% van de respondenten is het eens met de stelling *bloemrijke bermen trekken vlinders en volgens aan, dat vind ik leuk*.

Begroeiing van oevers

Tweederde van de respondenten (64%) geeft de voorkeur aan afwisseling in de begroeiing van oevers. Mannen vaker dan vrouwen: 70% van de mannen en 59% van de vrouwen spreekt deze voorkeur uit.

Genieten van (stads)natuur

Om te genieten van de natuur hebben recreatiegebieden en het buurtgroen de voorkeur boven het groen bij het eigen huis of in de volkstuin. In Noordhove is dit het duidelijkst zichtbaar.

Hoe ouder men wordt, hoe dichterbij huis men van de (stads)natuur geniet.

1 ONDERZOEKSVANTWOORDING

1.1 Inleiding

In september/oktober 2011 is in Zoetermeer de jaarlijkse omnibusenquête gehouden. In deze enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer. In 2011 is in opdracht van de directie Stad (afdeling Stadsontwikkeling) een aantal vragen gesteld over natuurbeleving.

1.2 Doelstelling

Doel van het onderzoek is uitspraken te kunnen doen over:

- wat men vindt van bloemrijke bermen
- aan welk soort oevers men de voorkeur geeft
- waar men het meest van (stads)natuur geniet

1.3 Respons

Voor de omnibusenquête 2011 zijn drie niet overlappende steekproeven getrokken van 2000 inwoners van Zoetermeer, die op 1 september 2011 18 jaar of ouder waren. Voor de personen in deze steekproeven geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (bejaardenoord, gevangenis, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen. Aan de personen uit de drie steekproeven zijn verschillende enquêtes voorgelegd.

De respons op de enquête die de vragen over natuurbeleving bevat, bedraagt 1260 personen (63,0%). Vragen met betrekking tot natuurbeleving zijn beantwoord door 1246 personen (62,3%). De vragenlijst is opgenomen in bijlage III.

De Zoetermeerse bevolking is redelijk evenwichtig in de respons vertegenwoordigd: in bijlage I worden kenmerken van de respons (geslacht, leeftijd) vergeleken met gegevens uit het bevolkingsbestand. In bijlage II wordt stilgestaan bij de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van dit onderzoek.

In bijlage IV zijn de resultaten van het onderzoek in tabelvorm opgenomen.

2 onderzoeksresultaten

2.1 Bloemrijke bermen

De gemeente Zoetermeer streeft naar een zo groot mogelijke variatie van in het wild levende plant- en diersoorten op haar grondgebied. Ook bloemrijke bermen en oevers dragen daaraan hun steentje bij.

Aan de respondenten is aan de hand van de volgende stellingen gevraagd hoe zij tegenover bloemrijke bermen staan:

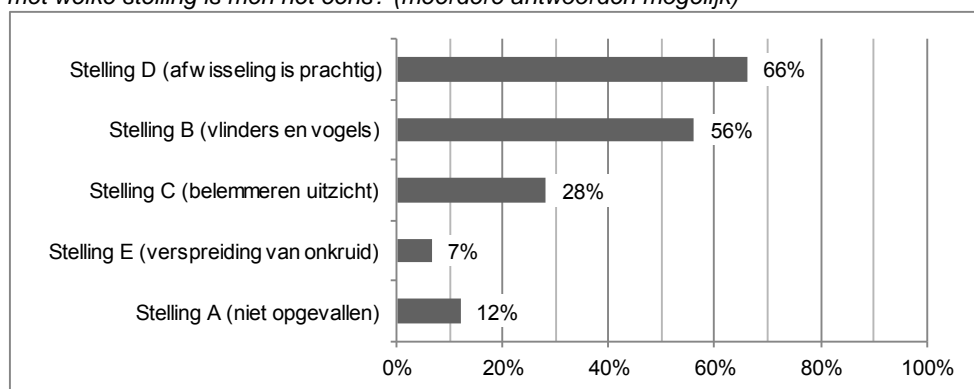
- A - bloemrijke bermen zijn mij niet eerder opgevallen in Zoetermeer*
- B - bloemrijke bermen trekken vlinders en vogels aan, dat vind ik leuk*
- C - bloemrijke bermen belemmeren het uitzicht, bijvoorbeeld op kruispunten*
- D - in de verschillende seizoenen zien bloemrijke bermen er steeds anders uit, dat vind ik prachtig*
- E - bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid, dat vind ik vervelend*

Van alle respondenten staat het merendeel positief tegenover bloemrijke bermen: In 66% van de gevallen is men het eens met stelling D en in 56% van de gevallen is men het eens met stelling B.

Van alle respondenten is 28% het eens met de stelling dat de bermen het uitzicht belemmeren (stelling C).

Zie onderstaande figuur.

figuur 1 met welke stelling is men het eens? (meerdere antwoorden mogelijk)

2.2 Begroeiing van oevers

De respondenten hebben vervolgens aan de hand van foto's aangegeven aan welke van drie soorten oevers zij de voorkeur gaven, zie hieronder.

A - met begroeiing in de oever

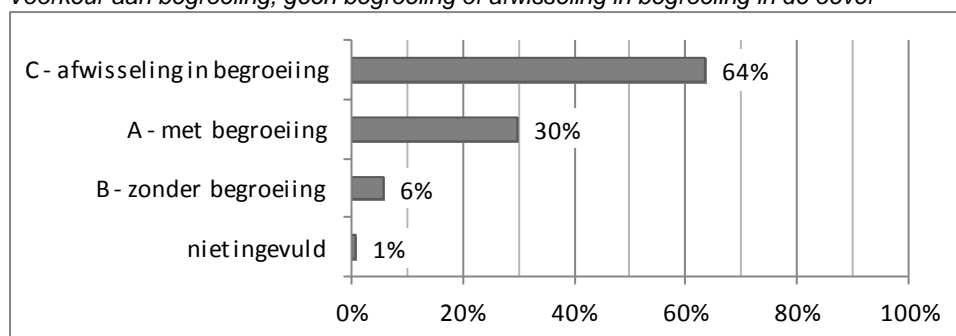
B - zonder begroeiing in de oever

C - afwisselend met en zonder begroeiing in de oever

De oever met afwisselend wel en geen begroeiing (optie C) krijgt de voorkeur, 64% van de respondenten heeft deze optie gekozen. Aan de oever zonder begroeiing (optie B) hebben relatief de minste respondenten de voorkeur gegeven, zie figuur 3.

figuur 3 Voorkeur aan begroeiing, géén begroeiing of afwisseling in begroeiing in de oever

Van de mannelijke respondenten geeft 70% de voorkeur aan optie C: de afwisselende oever, van de vrouwelijke respondenten is dat 59%. Vrouwen geven relatief vaker dan mannen de voorkeur optie A: een oever met begroeiing (34% t.o.v. 25%). Zie onderstaande tabel.

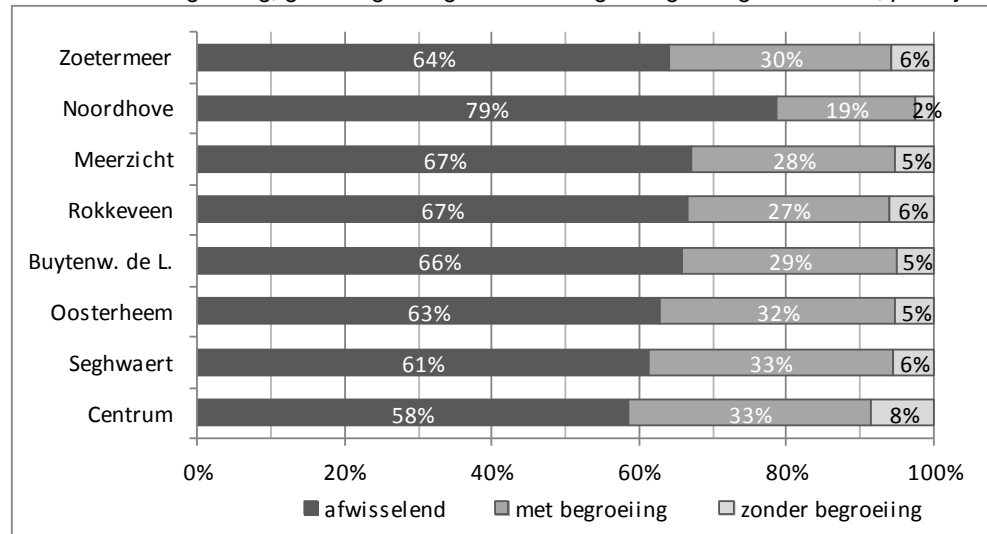
tabel 1 Voorkeur aan begroeiing, géén begroeiing of afwisseling in begroeiing in de oever, naar geslacht

	man	vrouw
optie C - afwisseling in begroeiing	70%	59%
optie A - met begroeiing	25%	34%
optie B - zonder begroeiing	5%	7%

Tussen de verschillende leeftijdsgroepen is er geen noemenswaardig verschil te zien in de voorkeur voor één van de drie opties voor oevers.

Als we naar de wijken kijken, valt op dat men in Noordhove relatief het vaakst de voorkeur geeft aan de afwisselende oever (79%), zie figuur 4.

figuur 4 Voorkeur aan begroeiing, géén begroeiing of afwisseling in begroeiing in de oever, per wijk

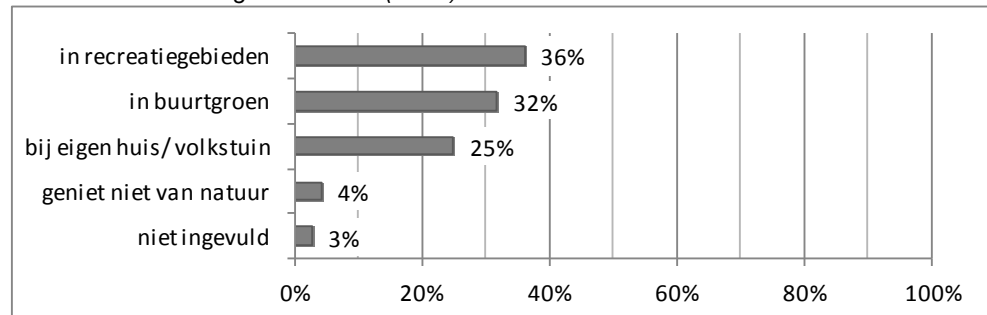
2.3 Genieten van (stads)natuur

Wáár geniet men het meest van de natuur of stadsnatuur in Zoetermeer?

Gemiddeld hebben recreatiegebieden en het buurtgroen de voorkeur boven het groen bij het eigen huis of in de volkstuin, zie onderstaande figuur.

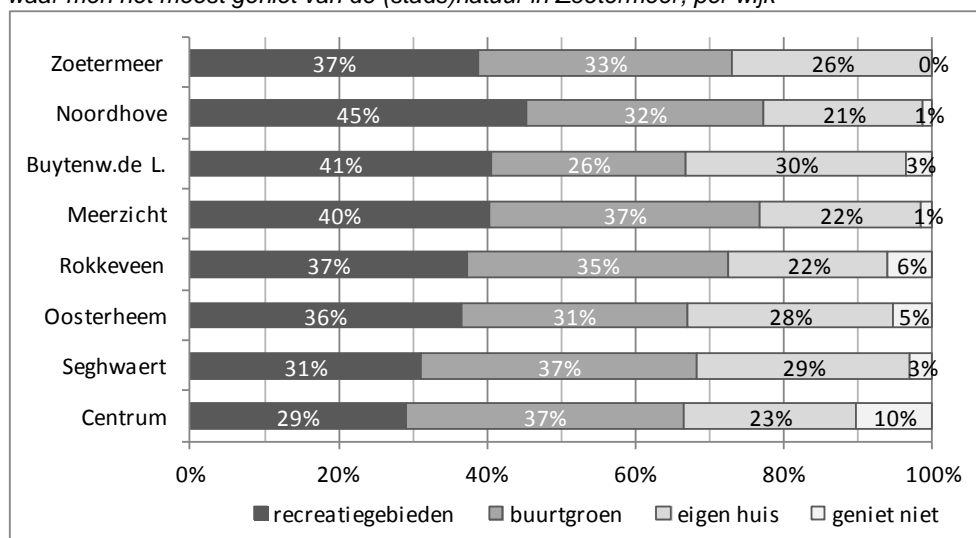
4% van de respondenten geniet niet van de stadsnatuur in Zoetermeer.

figuur 5 waar men het meest geniet van de (stads)natuur in Zoetermeer

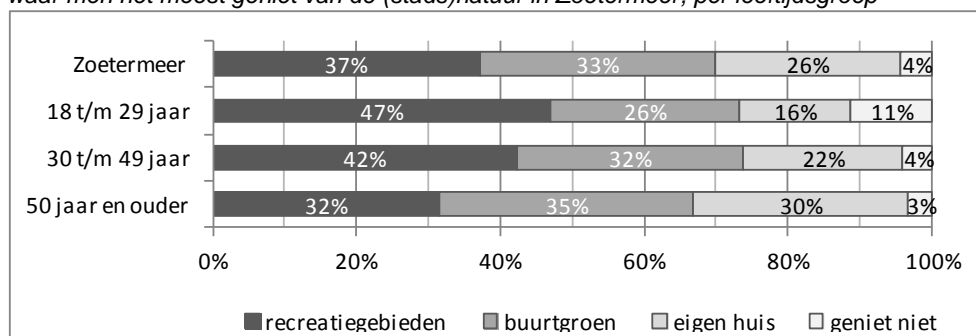
In Noordhove maakt men relatief het meest gebruik van de recreatiegebieden om te genieten van de natuur.
 In Centrum geniet 10% van de respondenten niet van de natuur, zie figuur 6.

figuur 6 waar men het meest geniet van de (stads)natuur in Zoetermeer, per wijk

Als we de leeftijdsgroepen vergelijken, zien we dat naarmate men ouder is, men dichter bij huis van de natuur geniet, zie figuur 7.

figuur 7 waar men het meest geniet van de (stads)natuur in Zoetermeer, per leeftijdsgroep

BIJLAGEN

Bijlage I bevolking, steekproef en respons

In de onderstaande tabellen worden de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de bruikbare respons van dit deelonderzoek onderling vergeleken aan de hand van de kenmerken *sekse* en *leeftijd*.

Binnen de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder zijn vrouwen in de meerderheid. De steekproef toont ten opzichte van de feitelijke verdeling over mannen en vrouwen slechts een minieme afwijking. In de respons is het percentage vrouwen 3,5 procentpunten hoger dan in de steekproef (en het percentage mannen 3,5 procentpunten lager).

Verder laat de respons een zekere oververtegenwoordiging zien voor de leeftijds-klasse *40-64 jaar*, en een ondervertegenwoordiging van de klasse *18 t/m 39 jaar*.

De verschillen zijn vergelijkbaar met die in de omnibusenquêtes van voorgaande jaren; een correctie door middel van weging is niet uitgevoerd.

tabel I-1 *Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respons, naar sekse*

sekse		bevolking 18+ op 01-01-2011	steekproef	bruikbare respons
man	aantal	46.192	989	558
	procent	48,3	49,5	45,9
vrouw	aantal	49.531	1.011	657
	procent	51,7	50,6	54,1
sekse onbekend	aantal			31
totaal	aantal	95.723	2.000	1.246

tabel I-2 *Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respons, naar leeftijd in klassen*

leeftijd		bevolking 18+ op 01-01-2011	steekproef*	bruikbare respons
18 t/m 39 jaar	aantal	33.645	656	310
	procent	35,1	32,8	25,8
40 t/m 64 jaar	aantal	46.348	980	690
	procent	48,4	49,0	57,4
65+	aantal	15.730	364	202
	procent	16,4	18,2	16,8
leeftijd onbekend	aantal			44
totaal	aantal	95.723	2.000	1.246

* peildatum van de leeftijd in de steekproef is 01-09-2011

BIJLAGE II betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Betrouwbaarheidsintervallen

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de totale respons of op bepaalde categorieën daarbinnen. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerders van 18 jaar of ouder, kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van schattingen.

Dit kan in de vorm van puntschattingen en intervalschattingen. Bij een puntschatting, dat wil zeggen een schatting in de vorm van één getal, ligt het voor de hand als benadering van de werkelijkheid de uitkomst uit de enquête te nemen. Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt dan aangenomen dat dit ook in de populatie 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervalschattingen). Het is daarbij, met behulp van statistische formules, mogelijk de grootte van een interval zodanig rond de enquête uitkomst (bijvoorbeeld rond een percentage) te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

In tabel II-1 is voor verschillende aantallen respondenten en voor verschillende percentages weergegeven wat de nauwkeurigheidsmarges zijn. Het gaat daarbij om de marges bij 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als de steekproeftrekking en het onderzoek vele malen zou worden herhaald, het berekende nauwkeurigheidsgrootte-interval in minstens 95 van de 100 gevallen de werkelijke waarde zou bevatten.

Voorbeelden

Enkele voorbeelden ter verduidelijking van de tabel:

- Stel dat van alle (1246) respondenten 30% opvatting A aanhangt. In werkelijkheid (dus in de totale populatie Zoetermeerders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,5% en 32,5%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag X vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18-plussers die gedrag X vertonen tussen de 46,4% en 73,6% vrouw is.

tabel II-1 Procentpunten waarmee de werkelijke percentages, uit de populatie, maximaal kunnen afwijken van die in de respons (betrouwbaarheidsinterval van 95%).

aantal respon- denten	percentages in de respons				
	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	8.3	11.1	12.7	13.6	13.9
100	5.9	7.8	9.0	9.6	9.8
200	4.2	5.5	6.4	6.8	6.9
300	3.4	4.5	5.2	5.5	5.7
400	2.9	3.9	4.5	4.8	4.9
500	2.6	3.5	4.0	4.3	4.4
600	2.4	3.2	3.7	3.9	4.0
700	2.2	3.0	3.4	3.6	3.7
800	2.1	2.8	3.2	3.4	3.5
900	2.0	2.6	3.0	3.2	3.3
1.000	1.9	2.5	2.8	3.0	3.1
1.100	1.8	2.4	2.7	2.9	3.0
1.200	1.7	2.3	2.6	2.8	2.8
1.246	1.7	2.2	2.5	2.7	2.8

BIJLAGE III vragenlijst

NATUURBELEVING

19. De gemeente Zoetermeer streeft (in het kader van een duurzame stad) naar een zo groot mogelijke variatie aan in het wild levende plant- en diersoorten op haar grondgebied. Dit bevordert de leefbaarheid en verkleint de kans op plagen. Ook de bloemrijke bermen en oevers dragen daaraan hun steentje bij.

Met welke stelling over bloemrijke bermen bent u het eens?

LET OP: meerdere antwoorden mogelijk.

- bloemrijke bermen zijn mij niet eerder opgevallen in Zoetermeer
- bloemrijke bermen trekken vlinders en vogels aan, dat vind ik leuk
- bloemrijke bermen belemmeren het uitzicht, bijv. op kruispunten
- in de verschillende seizoenen zien bloemrijke bermen er steeds anders uit, dat vind ik prachtig
- bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid, dat vind ik vervelend

20. De meeste oevers en rietkragen in Zoetermeer zijn belangrijk voor het waterleven.

Aan welke van de onderstaande oevers geeft u de voorkeur?

LET OP: 'de voorkeur', dus slechts één antwoord kiezen.

1. met begroeiing in de oever

2. zonder begroeiing in de oever

3. afwisselend met en zonder begroeiing in de oever

21. Onder (stads)natuur wordt het spontane planten- en dierenleven in de stad verstaan. Deze planten en dieren maken gebruik van de mogelijkheden die de stad biedt.

Waar geniet u het meest van de (stads)natuur in Zoetermeer?

LET OP: 'het meest', dus slechts één antwoord kiezen.

- 1. bij mijn eigen huis en/of in de volkstuin
- 2. in het groen van de buurt
- 3. in de recreatiegebieden/parken
- 4. ik geniet niet van de stadsnatuur in Zoetermeer

PERSOONLIJKE GEGEVENS

134. Bent u een man of een vrouw?

- 1. man
- 2. vrouw

135. Wat is uw leeftijd?

..... jaar

136. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

- 1. geen
- 2. lager algemeen onderwijs (lagere school, basisschool)
- 3. middelbaar algemeen onderwijs (bijv. MULO, MAVO, VGLO, VMBO-T)
- 4. hoger algemeen onderwijs (bijv. HBS, VWO, MMS, HAVO)
- 5. lager beroepsonderwijs (bijv. LEAO, LTS, LHNO, LAS, VMBO)
- 6. middelbaar beroepsonderwijs (bijv. MEAO, MTS, MHNO)
- 7. hoger beroepsonderwijs (bijv. HEAO, HTS, MO-A)
- 8. wetenschappelijk onderwijs
- 9. anders, namelijk:
- 10. weet niet

137. Verricht u momenteel betaald werk?

Ook als het maar voor enkele uren per week is of voor een korte periode)

- 1. ja
- 2. nee → ga naar vraag 139

138. Hoeveel uur per week verricht u gewoonlijk betaald werk?

..... uur per week

139. Welke van onderstaande situaties is op u het meest van toepassing?

LET OP: het 'meest', dus slechts één hokje aankruisen.

- 1. werkzaam in loondienst, eigen bedrijf of praktijk
- 2. werkzoekende zonder werk
- 3. student of scholier
- 4. werkzaam in eigen huishouding
- 5. gepensioneerd, AOW'er, VUT'er, rentenier
- 6. arbeidsongeschikt of invalide
- 7. verricht vrijwilligerswerk
- 8. iets anders, namelijk:

140. Waaruit bestaat het huishouden waartoe u behoort?

- 1. alleenstaande → ga naar vraag 144
- 2. twee partners, zonder kind(eren) → ga naar vraag 143
- 3. twee partners, met kind(eren)
- 4. één-oudergezin (=één volwassene met kind(eren))
- 5. anders, namelijk:

141. Wat is uw plaats in het huishouden?

- 1. één van de twee partners
- 2. hoofd van het één-oudergezin
- 3. kind
- 4. anders, namelijk:

142. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

..... personen

143. Hoeveel personen van uw huishouden hebben een inkomen?

..... personen

144. In welke klasse valt momenteel het totale netto-inkomen per maand van het hoofd van uw huishouden plus dat van de (eventuele) partner van dat hoofd?

LET OP: -vakantiegeld en onregelmatige toelagen niet meerekenen.
-het gaat om niet meer dan een ruwe schatting!

- 1. minder dan € 501,-
- 2. € 501,- t/m € 1.000,-
- 3. € 1.001,- t/m € 1.500,-
- 4. € 1.501,- t/m € 2.000,-
- 5. € 2.001,- t/m € 2.500,-
- 6. € 2.501,- t/m € 3.000,-
- 7. € 3.001,- t/m € 3.500,-
- 8. € 3.501,- t/m € 4.000,-
- 9. € 4.001,- of meer
- 10. weet niet

145. Tot welke bevolkingsgroep rekent u zichzelf vooral?

LET OP: 'vooral', dus slechts één hokje aankruisen.

- 1. Nederlandse
- 2. Surinaamse
- 3. Antilliaanse/Arubaanse
- 4. Indonesische/Nederlands Indische
- 5. andere

BIJLAGE IV TABELLEN PER VRAAG*tabel IV-1 met welke stelling is men het eens? (vraag 19) meerdere antwoorden mogelijk*

	aantal	% totaal	% sub- totaal
A - bloemrijke bermen zijn mij niet eerder opgevallen in Zoetermeer	147	11,8	11,9
B - bloemrijke bermen trekken vlinders en vogels aan, dat vind ik leuk	692	55,5	56,2
C - bloemrijke bermen belemmeren het uitzicht, bijvoorbeeld op kruispunten	347	27,8	28,2
D - in de verschillende seizoenen zien bloemrijke bermen er steeds anders uit, dat vind ik prachtig	814	65,3	66,1
E - bloemrijke bermen zorgen voor de verspreiding van onkruid, dat vind ik vervelend	81	6,5	6,6
subtotaal aantal respondenten	1232	98,9	100,0
niet geantwoord	14	1,1	
totaal aantal respondenten	1246	100,0	

tabel IV-2 aan welk soort oever geeft men de voorkeur? (vraag 20)

	aantal	% totaal	% subtotaal
oever met begroeiing	372	29,9	30,1
oever zonder begroeiing	71	5,7	5,7
oever met afwisselend met en zonder begroeiing	793	63,6	64,2
subtotaal	1236	99,2	100,0
niet geantwoord	10	,8	
totaal	1246	100,0	

tabel IV-3 waar geniet men het meest van de (stads)natuur in Zoetermeer (vraag 21)

	aantal	% totaal	% subtotaal
bij eigen huis	311	25,0	25,7
in buurtgroen	396	31,8	32,7
in recreatiegebieden	449	36,0	37,1
geniet niet van natuur	54	4,3	4,5
subtotaal	1210	97,1	100,0
niet geantwoord	36	2,9	
totaal	1246	100,0	